

ÇOCUKLARDA ÇALMA DAVRANIŞI

Çalma davranışı çocuğun içinde bulunduğu gelişim dönemine göre farklı yorumlanmaktadır.

Okul öncesi dönemde, genellikle 7-8 yaşlarına kadar görülen izinsiz eşya alma davranışı, bir uyum ve davranış bozukluğu olan 'çalma davranışı' olarak kabul edilmez. Çalma davranışının bir uyum ve davranış bozukluğu olarak ele alınabilmesi için; çocuğun ilkokul çağına gelmiş olması gerekir.

3-6 yaşları arasındaki çocuklar, gittikleri evlerde veya kreşte arkadaşlarında gördükleri objeleri ve oyuncakları almakta sakınca görmezler. Çocuğun bu davranışının altında yatan neden, beğendiği nesneyi yanında bulundurmaya çalışmaktan öte bir şey değildir. Okul öncesi dönemde mülkiyet duygusu tam olarak gelişmediği için, çocuklar, başka birine ait bir eşyayı izinsiz olarak almanın kötü bir davranış olduğunu anlamakta güçlük çekerler. Örneğin 2 yaşındaki bir çocuk, Ben merkezidir; her şeyin kendisine ait olduğunu ve çevresinde beğendiği ya da ihtiyaç duyduğu objeleri alabileceğini düşünür ya da izinsiz kullanır. Senin, benim, onun kavramlarını ayırt edemez. . Bazen beğendiği oyuncakları ya da arkadaşının eşyasını alıp eve getirebilir Çocuk zamanla kendisinin olanla olmayana ayırt etmeye başlar ama bencil tutumu uzun süre devam eder.

3-4 yaşlarında çocuk sormadan bir şeyin alınmayacağını bilir, ama karşı koyamaz. Bu yaşlardaki çocukların diğerlerinin eşyalarını alma davranışları çalma olarak kabul edilmez

NEDENLERİ

*Anne babanın çocuğun ihtiyaçlarını karşılamamaları

*Anne babanın aşırı disiplin içeren, kıyaslamacı tutumları ve yeterli ilgi ve sevgi göstermeyişi

*Yeterli ilgi ve sevgi görmeyen çocuğun anne babasının dikkatini kendi üzerine çekme isteği yani değersizlik duygusu ve özgüven eksikliği nedeniyle çocuğun ilgi çekme isteği

* Mülkiyet kavramının (5-7 yaşlarına kadar kazanılması gerekir) kazandırılmamış olması

*Anne babanın çocuğun ya da başkalarının eşyalarını izinsiz alıyor olmaları

*Çevresinde çalma davranışında bulunan birilerini örnek almaları

*Çocuk herhangi bir şeyi izinsiz aldığında bu davranışın hoş görülmüş olması sonucu

çocukta bu davranışın pekiştirilmiş olması

*Çocuğun arkadaşlarının sahip olduklarının çok azına sahip olması, arkadaşlarına özenmesine ve aynı şeye sahip olma isteğiyle çalma davranışında bulunmasına yol açar

*Yeni bir kardeşin doğumuyla ilgi ve sevgisini küçük kardeşe yoğunlaştıran anne babadan öç alma isteği

*Çalma isteğinin dayanılmaz yoğunlukta olması, çalarken duyduğu heyecanı tekrar yaşama isteği gibi durumlar çocuklarda "çalma davranışı" nedeni olabilmektedir.

Bazı çocuklar arkadaş kazanmak için hırsızlık yapar, sonra çaldıklarını arkadaşlarına dağıtırlar ki böylece kendi hak ettiği sevgiyi kendi kendine çaldığı eşyaları hediye ederek elde etmektedir. Her şeye sahip olan çocuklarda anne babanın sınır koymayışi, çocuğa her istediğini alması, çocukta istediği her şeye izinsiz de olsa sahip olabileceği fikri ile ya da herhangi bir konuda duydukları öfkeyi bastırma; otoriteye karşı tavır alma duygu ve düşüncesiyle çalma davranışında bulunabilir.

NELER YAPILABİLİR?

*Anne baba çocuğa zaman ayırmalı, ona yeterli ilgi ve sevgiyi göstermelidir.

*Çocuğun temel ihtiyaçları karşılanmalıdır.

*Çocuğun eşyaları izinsiz alınmamalıdır.

*Çocuğun çevresindeki insanlar da birbirlerinin eşyalarını izinsiz almamalıdır.

*Çocuğun evde kendisine ait odasının ve eşyalarının olması sağlanmalıdır.

*Çocuğa çalma ile bir şeyi izinsiz alma arasındaki fark öğretilmelidir.

*Çocuğa bir şey istediğinde izin alması gerektiği öğretilmelidir.

*Ev ziyaretlerine ya da başka bir yere gidildiğinde çocuğa orada nasıl davranması gerektiği ile ilgili toplumsal kurallar öğretilir.

*Çocuk başkasına ait bir şeyi izinsiz aldığında onu utandırmak ya da alay etmek doğru değildir. Çocuk böyle bir davranışta bulunduğu suçlayıcı olunmamalı ve bu davranışından dolayı çocuk cezalandırılmamalı; başkalarının özellikle de arkadaşlarının yanında bu durumla ilgili zedeleyici davranışlarda bulunulmamalıdır.

* Bu davranışın ortaya çıkmasına yol açan sebepler araştırılmalı ve bu doğrultuda önlemler alınmalıdır

*Çocukla bu davranışı üzerinde konuşulabilir, bunun doğru bir davranış olmadığı ve bunun düzelebileceği anlatılabilir. Çevredeki diğer yetişkinlerin de bu duruma en az anne baba kadar duyarlı olması önemlidir.

EVYAH!!!!

Çocuğum hırsızlık yapıyor ne yapmalıyım?

Nasıl davranmalıyım???????

Sakin olmak ilk şarttır. Aşırı tepki göstermemek gerekir. Kesinlikle fiziksel ceza verilmemelidir. Polisle korkutma gibi davranışlar yapılmamalıdır. Ana-baba bağıırıp çağırmadan, olayı onaylamadığını göstermelidir,

Çocukla konuşulmalı ve aldığı eşyayı geri vermesi sağlanmalıdır.

Çocukla konuşarak, sorun çözme yöntemi denenmelidir.

Çocuğunuzun yaptığı bu davranışın altında ki sebebi bularak, ona göre tedbirler alarak bu davranışın başka yeni sorunlara yol açmasını engellemiş olursunuz.

Nasıl Engelleyebilirim???????

*Çocuğa daha küçük yaşlarda mülkiyet kavramı öğretilmelidir. Bunun için önce çocuğun özel eşyaları olması sağlanmalı ve anne-baba çocuğun özel eşyalarını alırken izin istemelidir. Bu senin, bu benim gibi cümleler ile algılamasına yardımcı olmalı ve izinsiz almaması gerektiği öğretilmelidir.

*Çocukların temizlik, uyku gibi temel ihtiyaçlarına dikkat edilmeli, bu konuda çocuklar asla cezalandırılmamalıdır.

*Çocuk küçükse, izinsiz aldığında hırsızlık yaptığının farkında değildir. Çocuk bu yüzden cezalandırılmamalıdır ama yaptığının da doğru olmadığı anlatılmalıdır. "Bu eşya sana ait değil, senin olmasını istediğini anlayabiliyorum ama başkasına aitse izinsiz alman doğru değil" şeklinde bir açıklama getirilmelidir.

*Bir şey çaldığında çocuk, hırsız damgası yemeden, şiddet uygulamadan, ağır suçlamalara maruz bırakılmadan, evden

atılmadan, korkutulmadan, aldığı geri verilmesi en iyi çözümdür. Çocuk gereksiz yere suçlanmamış ama davranışı da onaylanmamış olacaktır.

*Yetişkinler, çalışanlar için çocuklarına bağırırsa bu onların sevilmedikleri ve yanlış anlaşıldıklarına yönelik inançlarını güçlendirir ve daha fazla hırsızlık yapmalarına neden olabilir. Çalma eylemin çocuğun ilgi ve sevgi isteğine bir işaret olduğunu unutmuyarak öfkeyi bir kenara bırakmak, çözüm bulma olasılığını arttıracaktır.

Çalma davranışının bir uyum ve davranış bozukluğu olarak ele alınabilmesi için; çocuğun ilköğretim çağına gelmiş olması gerekir.

- Çocuklarda bir uyum ve davranış bozukluğu olarak görülen çalma davranışının altında yatan sebepler aşağıdaki gibi özetlenebilir;

1. Hatalı anne-baba tutumları

- Aşırı disiplinli tutum
- Kıyaslamacı tutum
- Paraya aşırı düşkünlük veya cimrilik
- Maddi cezalar verme
- Gereksinimlerin giderilmemesi
- Önceki çalma davranışının pekiştirilmesi

Anne-babaların aşırı disiplinli ve katı tutumları çocuklarda çalma davranışına neden olabilir.

Çocuğun kardeşleriyle veya komşu, arkadaş ve akraba çocuklarıyla sıklıkla kıyaslandığı aile ortamları çalma davranışına zemin hazırlayabilir.

Ailenin, çocuğun maddi ihtiyaçlarını karşılamayarak onu cezalandırması, ekonomik güçlükler nedeniyle çocuğun fiziksel ihtiyaçlarını giderememesi, anne-babanın paraya aşırı düşkünlüğü veya cimriliği, parayı çocuğa karşı bir tehdit aracı olarak kullanması gibi hatalı tutumlar da çalma

davranışının ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Çalma davranışı, çocuğun anne-baba ile hesaplaşmasının bir yolu olabilir. Depresyon, yeni doğan kardeşe duyulan kıskançlık veya öfkenin çocukta yarattığı stresin göstergesi olabilir. Örn; eşine kızan bir annenin çocuğa bağırması gibi

2. Değersizlik duygusu ve öz-güven eksikliği

Çocuğun kendini değersiz hissetmesi bu davranışı destekler. Kendini yetersiz hisseden çocuk değerli gördüğü eşyaları çalarak kendini değerli kılmaya çalışır. Yetersizlik duyguları taşıyan çocuğun anne-babası çocuğu sürekli kontrol etmeye çalışır bu tavırlar ise çocuğun bu duygularını daha da pekiştirir. Böylece, kendisine güvenilmediğini düşünen çocuk giderek öz-güvenini kaybetmeye başlar.

3. Kıskançlık ve rekabet duyguları

Kıskanan çocuklar yaşadıkları rekabet duygusunu bastırabilmek için çalma davranışı gösterebilirler. Bu çocuklarda çalmak, kıskanılan veya rekabet edilen kişiden öğ almak anlamına gelmektedir.

4. Sevgisizlik ve ilgisizlik

Fiziksel ve maddi ihtiyaçların giderilmemesi gibi, manevi ihtiyaçların giderilmemesi de bu uyum bozukluğuna neden olabilmektedir. Yeterince sevilmediğini düşünen, duygusal anlamda yeterince ilgi görmeyen çocuk, başkalarına ait eşyaları çalarak elde edemediği sevgi açığını gidermeye çalışır. Bu sebeple, kimsesiz çocuklarda, sokak çocuklarında ve aileleri tarafından dışlanmış çocuklarda çalma davranışının görülme sıklığı fazladır

Çocuktaki Çalma Davranışı Nasıl Önlenir?

Mülkiyet kavramı geliştirmeli: Çocuğa ihtiyaç duyduğu oyuncaklar alınmalıdır. Çocuğun izni olmadan oyuncakları ve eşyaları başka çocuklara verilmemelidir. Böylece başkasına ait bir şeyin onun izni olmadan

alınamayacağını öğrenmiş olur.

Gerekli maddî ihtiyaçları karşılmalı: Çocuklar; yiyecek, giyecek, oyuncak ve harçlık gibi temel ihtiyaçlardan mahrum bırakılmamalıdır. . Bazen arkadaşına bir şeyler ısmarlaması veya aldığı bir yiyeceği arkadaşı ile paylaşması için teşvik etmelidir. Böylece almanın yanında vermeyi de öğrenmiş olacaktır.

Evde kendisine ait bir odası ve eşyaları olmalı: Kendisine ait bir odası, eşyaları ve oyuncakları olan çocuklar mülkiyet kavramını daha kolay öğrenmektedir.

Habersiz alma davranışlarına tepki gösterilmeli: Başkasına ait bir şeyi habersiz ve izinsiz aldığı zaman bunun doğru bir davranış olmadığını, o kişinin veya çocuğun eşyasını veya oyuncakını bulamadığı zaman üzüleceğini, suçlayıcı ve utandırıcı bir dil kullanmadan anlatılmalı ve o şeyi sahibine geri vermesine yardım etmek gerekir.

Çocuğa doğru model olmalı: Başkalarına ait mülkiyete saygı duyarak çocuklara doğru örnek olunmalıdır. Kimi anne babalar sohbet ederken insanlarda dürüstlük kalmadığını, çalmadan, hile yapmadan ve yalan söylemeden zengin olunamayacağını söyler bu konuda örnekler verirler. Çocuklar da bu sözlere kulak misafiri olur, zenginlere kızar, mülkiyete saygı duymazlar Çalma davranışına ait örnekler verirken, övücü ve hak verici sözler kullanmaktan sakınılmalıdır.

Çocukla konuşulmalı: İlk çalma olayı ile karşılaşıldığında telaşa kapılmadan yumuşak ve dost bir ses tonuyla yaptığı davranışın normal olmadığını çocuk inandırılmalıdır. Ona güvenildiğini, bu işi bir daha yapmayacağını bildiğimizi söylemeliyiz. Bu konuşma gizli kalmalı, çocuk deşifre edilmemelidir.